

**AGRESIVITATEA POLITICO-MILITARĂ GLOBALĂ
A FEDERAȚIEI RUSE
– ISTORIE ȘI ACTUALITATE –**

**GLOBAL POLITICAL-MILITARY AGGRESSIVENESS
OF THE RUSSIAN FEDERATION
– HISTORY AND ACTUALITY –**

General-locotenent (r) prof. asoc. dr. Constantin MINCU*

Rezumat: Autorul consideră că subiectul acestui articol este unul de interes public în România de astăzi, mai ales după evoluțiile politico-militare regionale și globale, având la origine acțiunile agresive și declarațiile belicoase ale oficialităților din Federația Rusă.

Consider că îngrijorările justificate nu sunt numai în România, ci și în toate țările aflate, în ceea ce rușii numesc „vecinătatea apropiată”, vecinătate care nu știe unde se termină, la Berlin sau la Atlantic!?

Mulți analiști politico-militari români și străini au constatat o pasivitate politică suspectă din partea marilor țări europene (Germania, Franța, Italia) față de manifestările recente ale regimului Putin. Aceste țări au unele motivații comune, dar și unele specifice în menajarea și chiar în încurajarea Rusiei, rolul principal revenind dependenței energetice față de aceasta, dar și domeniul vast al afacerilor de tot felul.

Cuvinte cheie: agresiune politico-militară; Federația Rusă; SUA; UE; potențial militar; baze militare.

Abstract: The author considers that the topic of this article is of public interest in Romania, especially after the regional and global politico-military evolutions originating in the aggressive actions and the bellicose statements of the officials from the Russian Federation.

I believe that the justified concerns are not only in Romania, but also in all the countries situated in the area Russians refer to as their “close vicinity”, a vicinity that no one knows where it ends - Berlin or the Atlantic!

Many Romanian and foreign political and military analysts have noticed a suspicious political passivity from the great European countries (Germany, France, Italy) over the recent demonstrations of the Putin regime. These countries have some common motivations, but also some specific ones in protecting and even in encouraging Russian

* Membru titular al Academiei Oamenilor de Știință din România, membru al Consiliului Onorific al Academiei Oamenilor de Știință din România, secretar științific al Secției de Științe Militare, Telefon: 0722.303.015, email: mincu_constantin@yahoo.com.

actions, their main reason being the energy dependence on Russia, but also the vast field of mutual business of all kinds.

Keywords: political-military aggression; the Russian Federation; USA; EU, military potential; military bases.

1. Introducere

Studierea istoriei, geografiei politice, resurselor minerale, energetice și economiei, a populației cu mixul etnic specific, precum și a forței militare extraordinare a Federației Ruse, a devenit în condițiile geopolitice și geostrategice actuale o obligație existențială a multor națiuni ale lumii, care, au avut și au ghinionul să se învecineze sau să fie în proximitatea noului Imperiu.

Liderii politici și militari români nu se pot deroga de această obligație, având în vedere experiențele tragice trăite sub amenințarea și presiunea continuă a marelui vecin, în trei sute de ani de istorie.

Analize și sondaje publice recente desfășurate în mai multe țări ale lumii plasează Federația Rusă pe primele trei locuri ca amenințare globală față de restul lumii, alături de schimbările climatice și ISIS.

Folosesc acest prilej ca în acest succint material să rețin atenția celor interesați și în mod deosebit militarilor aflați în activitate, asupra articolelor publicate de autori de prestigiu în Revista Geopolitica nr. 73(1/2018) și nr. 74(2/2018)¹ pe problematica complexă a politicii agresive actuale a Federației Ruse aflată sub conducerea autoritară a Președintelui Vladimir Vladimirovici Putin și a echipei sale de siloviki. Autorii și titlurile vor fi prezentate în bibliografie, cu precizarea că rețin atenția prin bogăția argumentelor și curajul abordării autorii: Stan Petrescu, Vasile Simileanu, Gheorghe Văduva și Constantin Onișor.

În cele ce urmează voi încerca să prezint, în spațiul limitat avut la dispoziție, unele aspecte importante ale devenirii istorice și consolidării, pas cu pas, a colosului rus, de la Cnezatul Moscovei la Imperiul Țarist și apoi la Imperiul Roșu numit URSS.

Moștenitoarea principală a URSS, actuală a Federație Rusă, revine puternic în arena mondială utilizând toate mijloacele posibile, cu scopul declarat deschis de ași recăștiga statutul de superputere, pierdut temporar în anul 1991.

Aceste date și informații sunt cunoscute de publicul interesat, dar cred că nu strică să fie reamintite, fie și pe scurt, având în vedere evoluțiile pe scena mondială din ultimii ani.

¹ Revista Geopolitica, nr. 73(1) 2018 și nr. 74(2) 2018.

2. Repere istorice mai importante²

Slavii răsăriteni au apărut ca grup identificabil în Europa între secolele al III-lea și al VIII-lea. Întemeiat și guvernat de o elită războinică **varegă** și de urmașii ei, **statul medieval Rutenia** a apărut în secolul al IX-lea. În anul 988 el a adoptat **creștinismul ortodox** de la Imperiul Bizantin, începând o sinteză a culturilor bizantină și slavă care au definit **cultura rusă** în următorul mileniu. Rutenia s-a dezintegrat în cele din urmă în mai multe state mici, majoritatea teritoriilor sale au fost apoi invadate de mongoli și au devenit tributare Hoardei de Aur nomade în secolul al XIII-lea.

Marele Cnezat al Moscovei a reunificat treptat principatele rusești din jur și a **obținut** independența față de Hoarda de Aur. Până în secolul al XVIII-lea, această țară își întinsese mult granițele prin **cuceriri, anexări și explorări**, transformându-se în **Imperiul Rus**, al treilea imperiu ca întindere din istorie, din Polonia în Vest, până în Alaska în Est.

2.1. Rusia Kieveană: Înființarea primelor state ale slavilor răsăriteni în secolul al IX-lea a coincis cu sosirea **varegilor**, negustori, războinici și coloniști din regiunea Mării Baltice. Ei erau în primul rând **vichingi** de origine **scandinavă**, care s-au aventurat de-a lungul căilor navigabile de pe țărmul estic al Mării Baltice până la Marea Neagră și Marea Caspică.

Potrivit **Cronicii vremurilor trecute**, un vareg dintre ruși pe nume Rurik, a fost ales domn al **Novgorodului** în 862. În 882, succesorul lui, numit Oleg, s-a extins spre sud și a cucerit Kievul, care până atunci plătea tribut **hazarilor**, întemeind astfel **Rusia Kieveană**. Oleg și apoi fiul său Sviatoslav au supus apoi triburile locale est-slave dominației kievene, au distrus haganatul hazar și au lansat mai multe expediții militare în **Bizanț și Persia**.

În secolele al X-lea și al XI-lea, Rusia Kieveană a devenit unul dintre cele mai mari și mai prospere state din Europa. Domniile lui **Vladimir cel Mare (980-1015)** și a fiului său Iaroslav cel Întelept (1019-1054), constituie **Epoca de Aur a Kievului**, în care s-a acceptat creștinismul ortodox de la Bizanț și a apărut primul cod de legi ale slavilor răsăriteni, Russkaya Pravda.

În secolul al XI-lea și al XII-lea, incursiunile constante ale triburilor turcece nomade, cum ar fi **kipceakii** și **pecenegii**, au provocat o migrație masivă a populațiilor slave spre regiunile des împădurite din Nord, în special în zona cunoscută sub numele de Zalesie.

² Rusia. Wikipedia, enciclopedie liberă

Epoca feudalismului și descentralizării a fost marcată de o permanentă luptă internă între membrii dinastiei Rurik care domnea colectiv în Rusia Kieveană. Dominația Kievului a slăbit, în folosul statului Vladimir-Suzdal, în nord-est, Republicii Novgorod în nord-vest și a Galiției-Volîniei în sud-vest.

În cele din urmă, Rusia Kieveană s-a dezintegrat, lovitura finală fiind dată de **invazia mongolă din 1237-1240**, care s-a soldat cu distrugerea Kievului și cu moartea a circa jumătate din populația țării. Elita mongolilor invadatori, împreună cu popoarele turcice cucerite de aceștia (cumani, kipceaci, bulgari), au format poporul **tătar** și au întemeiat Hoarda de Aur, de unde au continuat să prade cnezatele rusești. Mongolii dominau **confederația cumano-kipceacă și Bulgaria de pe Volga** (în zona sudului și centrului Rusiei europene de astăzi) timp de peste două secole.

Galiția-Volînia a fost în cele din urmă absorbită de către **Regatul Poloniei**, în timp ce Vladimir-Suzdal și Republica-Novgorod, două regiuni dominate de mongoli la periferia Kievului, au pus bazele statalității rusești moderne. Novgorodul și Pskovul au păstrat un anumit grad de autonomie în timpul dominației mongole și au fost, în mare măsură, cruțate de atrocitățile care au afectat restul țării.

În frunte cu cneazul Alexandr Nevski, novgorodenii au respins invazia suedeză în bătălia de pe Neva în 1240, precum și pe cruciații germanici în bătălia de pe gheață în 1242, întrerupând încercările lor de a coloniza Rutenia nordică.

2.2. Marele Cnezat al Moscovei: Cel mai puternic stat care a apărut în cele din urmă, după distrugerea Rusiei Kieveane a fost marele Cnezat al Moscovei („Țara muscălească” în cronicile românești), inițial având o parte din Vladimir-Suzdal, care încă era dominată de mongolo-tătari și cu complicitatea lor, Moscova a început să-și afirme influența în centrul zonei rutenești prin secolul al XIV-lea, devenit treptat forța conducătoare a procesului de reunificare a Ruteniei și de expansiune a Rusiei. Ultimul rival al Moscovei, Republica Novgorod, prospera ca principal centru de negoț cu blănuri și cel mai răsăritean port al Ligii Hanseatice.

Vremurile erau tot grele, cu frecvente și nimicitoare atacuri mongolo-tătărești. În frunte cu cneazul Dmitri Donskoi al Moscovei și sprijinită de Biserica Ortodoxă Rusă, armata unită a cnezatelor rusești a provocat o înfrângere de referință mongolo-tătarilor în bătălia de la **Kulikovo** în 1380. Moscova a absorbit treptat cnezatele din jur, inclusiv foștii rivali puternici precum Tverul și Novgorodul.

Ivan al III-lea („Cel Mare”) s-a eliberat în cele din urmă de dominația Hoardei de Aur și a consolidat toată Rutenia Centrală și de Nord sub controlul Moscovei. El a fost și primul care și-a luat titlul de „Mare cneaz al tuturor Rusiilor”. După căderea Constantinopolului 1453, Moscova a **revendicat succesiunea la moștenirea Imperiului Roman de Răsărit**. Ivan al III-lea s-a căsătorit cu Sofia Palaiologhina, nepoata ultimului împărat bizantin Constantin al XI-lea și a preluat vulturul bicefal bizantin drept însemnul său propriu, și în cele din urmă al Rusiei.

2.3. Țaratul Rusiei: În dezvoltarea ideii celei de a Treia Rome, marele cneaz **Ivan al IV-lea („cel Groaznic”)** a fost încoronat oficial ca primul Țar („cezar”) al Rusiei în anul 1547. Țarul a promulgat un nou cod de legi „Sudebnikul din 1550”, a stabilit primul organism feudal reprezentativ rusesc „Zemski Sobor” și a introdus autoadministrarea locală în regiunile rurale.

În lunga sa domnie, Ivan cel Groaznic aproape că a dublat deja întinsul teritoriu rusesc, prin anexarea celor trei hotare tătărești în care se dezmembrase Hoarda de Aur (Kazan, Astrahan și Hanatul Siberiei). Astfel că la sfârșitul secolului al VI-lea, Rusia se transformase deja într-un stat **multietnic, multiconfesional și transcontinental**.

Au urmat o serie de evenimente și războaie care au slăbit Țaratul Rus, inclusiv un război civil (1601-1603).

Uniunea Polono-Lituaniană a ocupat părți din Rusia, inclusiv Moscova. În 1612, polonezii au fost obligați să se retragă de către voluntarii ruși conduși de doi eroi naționali, negustorul Kuzma Minin și cneazul Dmitri Pojarski. **Dinastia Romanov** a urcat pe tron în 1613, prin hotărârea Zemski Soborului, iar țara a început redresarea treptată.

Sub romanovi Rusia a continuat creșterea teritorială tot secolul al XVII-lea, perioadă care a reprezentat **epoca cazacilor**. Cazacii erau războinici organizați în comunități militare, asemănătoare piraților și a pionierilor din Lumea Nouă. Au urmat alte războaie cu vecinii, războaie și noi modificări teritoriale.

În Est exploatarea și colonizarea rapide ale unor imense teritorii din Siberia a fost condusă în mare parte de vânătorii cazaci care căutau blănuri și fildeș.

2.4. Rusia Imperială: Sub **Petru cel Mare**, Rusia a fost proclamată **Imperiul în 1721** și a devenit recunoscută ca putere mondială. Domnind între 1682 și 1725, Petru a învins Suedia în **Marele Război al Nordului**, obligând-o să-i cedeze **Karelia Occidentală și Ingria**, precum și Estonia și Livonia, asigurând

Rusiei accesul la mare și comerțul maritim. La Marea Baltică, Petru a fondat o nouă capitală numită **Sankt Petersburg**, cunoscută mai târziu ca „fereastra spre Europa” a Rusiei. Reformele lui Petru cel Mare au adus considerabile influențe culturale vest-europene în Rusia.

Domnia fiicei lui Petru I, **Elisabeta** (1741-1762) a adus participarea Rusiei de Războiul de Șapte Ani (1756-1763). În timpul acestui conflict Rusia a anexat temporar Prusia de Est și chiar a cucerit Berlinul. Cu toate acestea, la moartea Elisabetei, toate aceste cuceriri au fost retrocedate Regatului Prusiei de către Petru al III-lea al Rusiei care avea o orientare pro-prusacă.

Ecaterina a II-a („cea Mare”), care a domnit între 1762 și 1796, perioadă numită „epoca iluminismului rusesc”. Ea a extins controlul politic rusesc asupra Uniunii Polono-Lituaniene și a încorporat cele mai multe dintre teritoriile sale în Rusia, în timpul împărțirilor Poloniei, împingând spre vest frontiera rusă în Europa Centrală.

În Sud, după succesul în Războaiele Ruso-Turce împotriva Imperiului Otoman, Ecaterina a dus frontierele Rusiei până la Marea Neagră, învingând Hanatul Crimeii.

Ca urmare a victoriilor împotriva **Iranului Qajar**, în Războaiele Ruso-Persane, până în prima jumătate a secolului al XIX-lea, Rusia a dobândit și importante câștiguri teritoriale în Transcaucazia și în Caucazul de Nord, forțând Iranul să-i cedeze definitiv Rusiei ceea ce este în zilele noastre Georgia, Daghestan, Azerbaidjan și Armenia.

Expansiunea a continuat și în timpul lui **Alexandru I (1801-1825)** care a smuls **Finlanda** de la slăbitul regat al Suediei din 1809 și **Basarabia** de la Moldova dominată de Otomani, în 1812. În același timp rușii au colonizat Alaska și chiar au fondat așezări în California, cum ar fi Fort Ross.

În diverse alianțe cu țările europene, Rusia a luptat împotriva **Franței lui Napoleon**. Invazia franceză a Rusiei, la apogeul lui Napoleon în 1812 a ajuns la Moscova, dar în cele din urmă a eșuat lamentabil din cauza rezistenței rușilor în combinație cu frigul aprig al iernii rusești (95% din Le Grande Armée a pierit). Armata rusă condusă de Kutuzov și Barclay de Tolly l-a gonit pe Napoleon din țară și a străbătut Europa până la Paris.

La sfârșitul domniei conservatoare a lui Nicolaie I (1825-1855), o perioadă de apogeu a puterii și influenței Rusiei în Europa a fost perturbată de înfrângerea în Războiul Crimeii.

Succesorul lui Nicolae, Alexandru al II-lea (1855-1881), a adoptat schimbări importante în țară, inclusiv abolirea iobăgiei în 1861. Aceste Mari Reforme au

stimulat industrializarea și au modernizat armata rusă, care a reușit să elibereze Bulgaria de sub dominația otomană în războiul din 1877-1878. În acest context istoric favorabil, luptând cu arma în mână, România și-a câștigat în 1877 independența față de Imperiul Otoman.

Sfârșitul secolului al XIX-lea a adus creșterea a diverse mișcări socialiste în Rusia. Alexandru al II-lea a fost ucis în 1881 de teroriști revoluționari. A urmat la tron fiul său Alexandru al III-lea (1881-1894).

Ultimul împărat rus Nicolae al II-lea (1894-1917) nu a putut preîntâmpina evenimentele **Revoluției din 1905**, declanșată de înfrângerea în **Războiul Russo-Japonez** și de incidentele de la demonstrațiile cunoscute sub numele de **Duminica Însângărată**. Revolta a fost înăbușită, dar guvernul a fost obligat să efectueze reforme majore (Constituția rusă din 1906), inclusiv să acorde libertate de exprimare și de întrunire, să legalizeze partidele politice și să înființeze un organism legislativ ales, **Duma de Stat a Imperiului Rus**.

2.5. Revoluția din Februarie 1917 și Republica Rusă: În 1914, Rusia a intrat în **Primul Război Mondial**, a răspuns la declarația de război a Imperiului Austro-Ungar față de Serbia, aliata Rusiei, și a luptat pe mai multe fronturi deși era izolată de aliații săi din **Antanta**.

În 1916, Ofensiva Brusilov a armatei ruse a distrus aproape complet capacitățile militare ale Austro-Ungariei. Cu toate acestea, neîncrederea deja existentă în rândul publicului față de regim a fost accentuată de creșterea costurilor de război, de numărul mare de victime și de zvonurile despre corupție și trădare. Toate acestea au format climatul Revoluției Ruse din 1917, realizată în două etape majore.

Revoluția din februarie 1917 l-a obligat pe Nicolae al II-lea să abdice, el și familia lui au fost închiși și mai târziu, în 1918, au fost executați la Ekaterinburg în timpul războiului civil rus. Monarhia a fost înlocuită de o coaliție șubredă de partide politice la 6/19 ianuarie 1918. **Adunarea Constituantă Rusă** a proclamat Rusia ca Republică Democratică Feudală. A doua zi Adunarea Constituantă a fost dizolvată de Comitetul Executiv Central pan-rus.

2.6. Rusia Sovietică și Războiul Civil: Simultan cu guvernul provizoriu, socialiștii au fondat un guvern paralel, **Sovietul de la Petrograd**, care exercita puterea prin intermediul sfaturilor de muncitori și țărani alese democratic și numite **soviete**. Această concurență între autoritățile revoluționare a agravat criza din țară, în loc să o rezolve.

În cele din urmă, Revoluția din Octombrie 1917, condusă de liderul bolșevic Vladimir Ilici Lenin, a răsturnat Guvernul Provizoriu și a adus sovietelor toată puterea pe care au folosit-o pentru a fonda primul stat socialist din lume.

În urma Revoluției din Octombrie a izbucnit un război civil între anticomuniștii din Mișcarea Albă și noul regim sovietic cu Armata Roșie. Rusia bolșevică a pierdut teritoriile din Ucraina, Polonia, Țările Baltice și Finlanda, prin semnarea **Tratatului de la Brest-Litovsk**, care a încheiat ostilitățile cu **Puterile Centrale** din Primul Război Mondial. Puterile Aliate au lansat o primă intervenție militară în sprijinul forțelor contracomuniste. Între timp, atât bolșevicii, cât și Mișcarea Albă au declanșat campanii de deportări și execuții împotriva taberei opuse, cunoscute drept **Teroarea Roșie** și, respectiv, **Teroarea Albă**. Până la sfârșitul războiului civil, economia și infrastructura Rusiei au fost grav deteriorate. Milioane de oameni au devenit imigranți albi, iar foametea din 1921 a produs 5 milioane de victime.

2.7. Uniunea Sovietică: Republica Sovietică Federativă Socialistă Rusă împreună cu Republicile Sovietice Ucraineană, Bielorusă și Transcaucaziană au format Uniunea Republicilor Sovietice Socialiste (URSS, sau Uniunea Sovietică) la 30 decembrie 1922. Din cele 15 republici care aveau să formeze URSS, cea mai mare în dimensiune și cu peste jumătate din totalul populației Uniunii era RSFS Rusă, care avea să domine Uniunea de-a lungul tuturor celor 69 de ani ai săi.

În urma morții lui Lenin în 1924, o **troică** a fost desemnată să guverneze Uniunea Sovietică. Cu toate acestea I.V. Stalin a fost ales secretar general al Partidului Comunist și a reușit să suprimă toate grupurile din interiorul partidului și să concentreze toată puterea în mâinile sale.

Ce a urmat sub Stalin se cunoaște bine: Marea Epurare, represiuni în masă între 1937 și 1938, lansarea conceptului de economie planificată, colectivizarea agriculturii, instituirea lagărelor de muncă penale, deportări și exilări masive ale populației. A urmat foametea din 1932-1933. Stalin a impus un ritm intens de industrializare și pe această bază a avut loc Consolidarea Armatei Roșii.

Stalin și camarila lui, lucrând în strânsă legătură cu Regimul Nazist a lui Hitler, a contribuit la anexarea Austriei și la dezmembrarea Cehoslovaciei (1938) de către acesta din urmă.

În anii 1938-1939 are loc Războiul Sovieto-Japonez, iar în august 1939 Guvernul Sovietic și Guvernul Germaniei au încheiat criminalul Pact Ribbentrop-Molotov, act prin care și-au împărțit sferele de influență în Europa și și-au anexat noi teritorii. **URSS a ocupat Ucraina de vest, Basarabia, Ținutul Herța,**

Bucovina de Nord, Letonia, Lituania și Estonia. În septembrie 1939 și-a împărțit Polonia cu Germania.

Pe 22 iunie 1941, Germania nazistă a rupt pactul de neagresiune și a invadat Uniunea Sovietică. Date și informații recente arată că Germania a devansat atacul pregătit de Stalin, cu aproximativ două săptămâni.

Cum a evoluat războiul se cunoaște foarte bine, inclusiv urmările lui geopolitice și geostrategice. State din Europa Centrală și de Est au intrat sub autoritatea și conducerea Uniunii Sovietice, situație care a durat până în anii 1989-1990.

După Stalin, au urmat **Hrușciov (1955-1964)**, **Brejnev (1965-1983)**. Acesta din urmă este autorul invaziei din Cehoslovacia din august 1968 și a invaziei Afganistanului în 1979 (rușii și-au retras forțele abia în 1989). Au urmat doi conducători meteorici: Andropov și Cernenko, urmași în 1985 de ultimul lider sovietic Mihail Gorbaciov.

Gorbaciov (1985-1991) a introdus politicile de glasnost (deschidere) și perestroika (restructurare), într-o încercare de a pune capăt perioadei de stagnare economică.

Din perioada Hrușciov și până în 1989 a funcționat așa-zisul Război Rece între Statele Occidentale, pe de o parte și URSS pe de altă parte.

Reformele lui Gorbaciov au eșuat lamentabil, ducând la accentuarea sărăciei și a penuriei alimentare.

În **noiembrie 1989 cade Zidul Berlinului** și unele state Est-Europene se desprind, pe rând, de sub tutela sovietică.

În **cursul anului 1991**, frământările economice și politice au început să fiarbă, după ce Republicile Baltice au ales să se separe de Uniunea Sovietică. Pe 17 martie 1991, s-a organizat un referendum, în care marea majoritate a cetățenilor participanți au votat în favoarea modificării Uniunii Sovietice într-o Nouă Federație. În **august 1991**, tentativă de lovitură de stat organizată de unii membri ai guvernului lui Gorbaciov și vizând conservarea Uniunii Sovietice, a dus în schimb la sfârșitul Partidului Comunist al Uniunii Sovietice (PCUS) și la un nou val de declarații de independență ale republicilor constituente. Pe 25 decembrie 1991, URSS s-a dizolvat în 15 state postsovietice.

2.8. Federația Rusă: În iunie 1991, **Boris Elțin** a devenit primul președinte ales direct din istoria Rusiei (RSFS Ruse, care pe 25 decembrie 1991 devine Federația Rusă). După dezintegrarea URSS au avut loc o serie de reforme, cum ar fi:

- privatizarea unor active economice;
- liberalizarea piețelor și a comerțului;
- aplicarea unor „terapii de șoc”, la recomandarea F.M.I.

Toate acestea au avut ca urmare o mare criză economică, caracterizată printr-o scădere cu 50% a PIB-ului și a producției industriale între 1990 și 1995.

Privatizarea a trecut controlul asupra întreprinderilor în mâinile unor persoane cu relații sau rude în interiorul Guvernului. Mulți dintre noii îmbogățiți au mutat active și bani în afara țării într-o uriașă migrație de capital. Recesiunea a dus la prăbușirea serviciilor sociale, natalitatea s-a prăbușit în timp ce mortalitatea creștea. Rata sărăciei a crescut până în 1993 la 49%. Anii '90 au dus la generalizarea corupției extreme și criminalității organizate, atât de natură financiară, cât și violentă.

Anii '90 au fost afectați și de conflictele din Caucazul de Nord (Cecenia, Abhazia, Osetia în Georgia, Nagorno-Karabagh din Azerbaidjan, Transnistria din Republica Moldova).

Ca succesoare a URSS, Rusia a preluat atât drepturile (cum ar fi locul în Consiliul de Securitate al ONU), cât și responsabilitățile acesteia, cum ar fi soluționarea datoriei externe, populația ei fiind circa jumătate din populația URSS la momentul dizolvării. Deficitele bugetare mari au cauzat criza financiară din 1998 și o nouă scădere a PIB.

La 31 decembrie 1999, președintele Elțin a demisionat pe neașteptate (manevra Elțin), lăsând funcția în mâinile recent numitului prim-ministru Vladimir Putin, care apoi a câștigat alegerile prezidențiale din 2000.

Putin a reușit să stabilizeze economia, să potolească insurgențele din Caucazul de Nord beneficiind de prețul ridicat al petrolului în combinație cu o monedă slabă.

După criza economică declanșată în 2008, prețul petrolului a scăzut și economia Rusiei a stagnat, sărăcia reluându-și creșterea (20% din populație).

Deși Putin și-a consolidat un regim autoritar și nedemocratic care suprimă sistematic mișcările de opoziție de orice fel, venirea la putere a acestuia a coincis cu unele oportunități economice și reprimarea insurgențelor, fapte care l-au făcut popular în Rusia.

Președintele Putin este la al patrulea mandat (2018-2024) după ce a fost prim-ministru între 2008 și 2012.

În 2014, după ce președintele Viktor Ianukovici al Ucrainei a fugit din țară în urma demonstrațiilor de stradă, Putin a cerut și a primit din partea legislativului rus aprobarea să desfășoare trupe rusești în Ucraina. După ocuparea Crimeei, Rusia a organizat acolo un „referendum” și a anunțat rezultate care favorizează separarea regiunii de Ucraina, urmată de aderarea ei la Federația Rusă. La 27 martie 2014, Adunarea Generală a ONU a condamnat într-o Rezoluția anexarea Crimeei de către Rusia cu 100 de voturi pentru, 11 împotrivă și 58 de abțineri. După anexare, Rusia a pornit un proces intensiv de militarizare a Peninsulei.

În luna septembrie 2015, Rusia a declanșat o intervenție militară în Războiul Civil Sirian, constând în atacuri aeriene împotriva grupurilor care se opun regimului totalitar al lui Bashar al-Assad, indiferent dacă sunt militanți ISIS, din Frontul al-Nusra (al-Qaeda din Levant), grupări kurde sau de rebeli sirieni anti-Assad. Acțiunile continuă și la această dată (martie 2019).

În ultimii ani regimul Putin a declanșat ample acțiuni (dezinformare, propagandă mincinoasă, atacuri cibernetice infiltrarea de spioni și grupuri de comando) împotriva statelor Uniunii Europene, a SUA și a altor țări, în scopul slăbirii coeziunii acestora și a creării de divergențe și dezbinări în opinia publică din țările vizate, în scopul promovării politicilor sale agresive expansioniste.

3. Geografia politică a Federației Ruse³

Geografia Rusiei descrie caracteristicile geografice (teritoriu, climă, relief) ale Federației Ruse. Aceasta se întinde de-a lungul a celei mai mari părți nordice a Supercontinentului Euroasiatic. Deși în acest teritoriu se află o bună parte a zonelor arctice și subarctice, aici este mai puțină populație, activitate economică și varietate fizică decât în alte țări.

Cea mai mare parte a țării este formată din câmpii vaste, atât în partea europeană, cât și în cea asiatică, aceasta din urmă fiind cunoscută cu numele generic de Siberia. Aceste câmpii sunt în mod predominant stepe în sud, iar în nord sunt câmpii acoperite cu păduri, cu tundră pe coasta nordică.

Lanțurile muntoase sunt întâlnite de-a lungul frontierelor de sud, așa cum sunt Munții Caucaz (cu muntele Elbrus, 5.633 m, cel mai înalt vârf din Rusia și Europa), Munții Altai, Munții Verhoiansk și vulcanii din Peninsula Kamceatka. În zona centrală se află munții Ural, un lanț muntos care se întinde de la nord la sud și care împarte în mod convențional Eurasia în două continente, cel european și asiatic.

Federația Rusă are (fără Crimeea) o suprafață de 17.075.400 km² (rangul 1 în lume).

Această țară are un litoral cu o lungime totală foarte mare, de peste 37.000 de km, de-a lungul Oceanului Arctic și a celui Pacific, ca și de-a lungul unor mări închise sau semi-inchise, precum Marea Baltică, Marea Neagră sau Marea Caspică. Cele mai importante insule rusești sunt Novaia Zemlea, Teritoriul Franz Josef, Insulele Novosibirsk, Insula Vranghel, Insulele Kurile și Sahalin.

În Rusia se află câteva dintre cele mai mari râuri din lume, ca lungime și/sau ca debit din lume. Pentru mai multe amănunte a se vedea Harta.

³ https://ro.wikipedia.org/wiki/Geografia_Rusiei

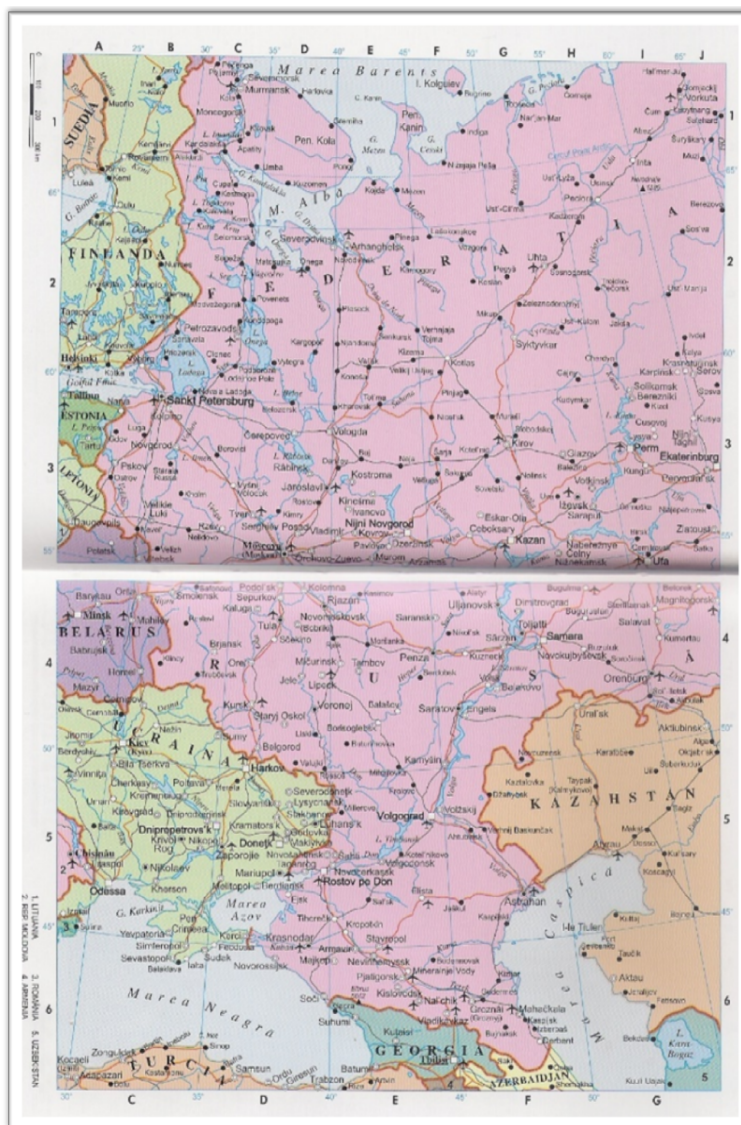

Figura nr. 1. Federația Rusă. Partea Europeană
Sursa: Octavian Mândruț, Atlas geografic de buzunar, Editura Corint, București,
2013, pp. 68-69.

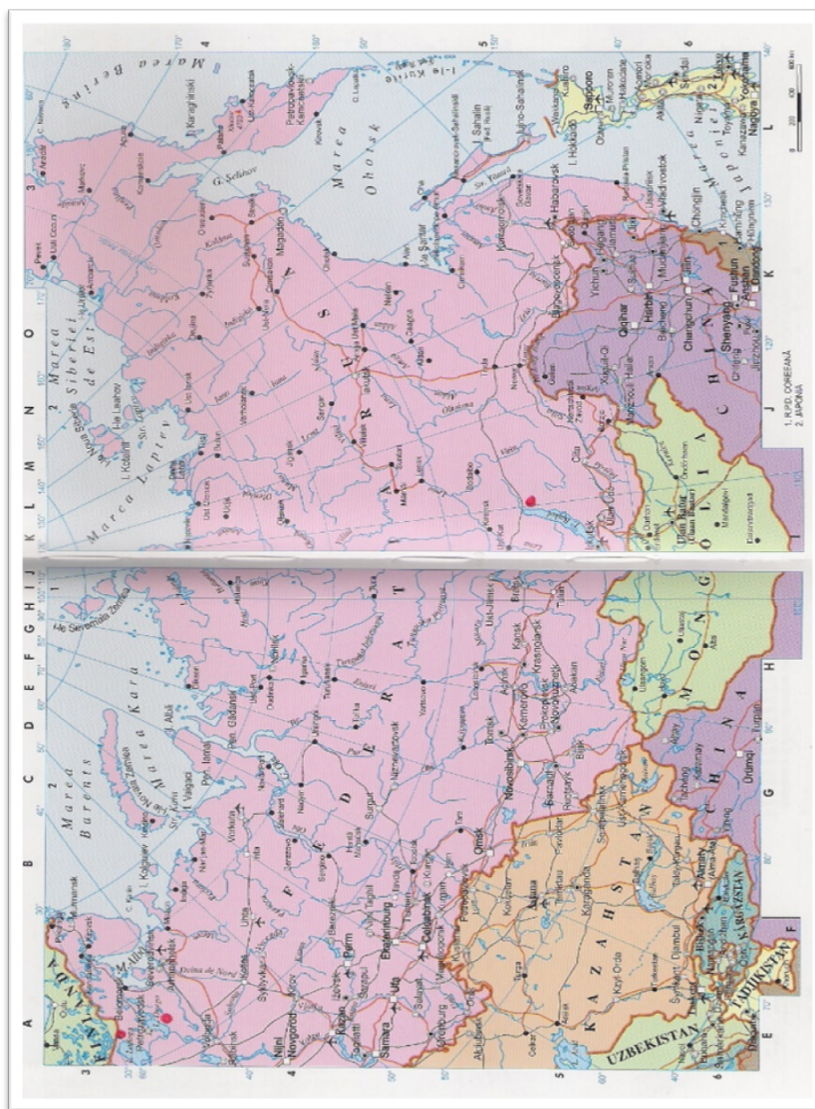

Figura nr. 2. Federația Rusă. Partea Asiatică
Sursa: Octavian Mândruț, Atlas geografic de buzunar, Editura Corint, București,
2013, pp. 72-73.

Printre cele mai importante lacuri din Rusia se numără Lacul Baikal (lacul cel mai adânc, cu cel mai mare volum de apă dulce din lume), Lacul Ladoga și Lacul Onega.

Frontierele: Cea mai simplă descriere a Rusiei este aceea de mare întindere pe două continente, cu un litoral vast, cu un număr de insule importante și o enclavă (Kaliningrad, în colțul de nord-est al Mării Baltice).

Frontierele și litoralul, începând din nord-est, în sens trigonometric, sunt:

- frontierele cu Norvegia și Finlanda;
- un litoral scurt la Marea Baltică, cu portul Sankt Petersburg, din Finlanda până în Estonia;
- frontierele cu Estonia, Letonia, Belarus și Ucraina;
- litoralul Mării Negre, din Ucraina până în Georgia;
- frontierele cu Georgia și Azerbaidjan;
- litoralul Mării Caspice, din Azerbaidjan până în Kazahstan;
- frontierele cu Kazahstan, China, Mongolia, din nou cu China și Coreea de Nord;
- frontiere maritime cu SUA și Japonia.

Litoralul foarte întins permite accesul Rusiei la toate mările lumii și legături cu toate națiunile maritime și la toate strâmtoarele.

Prin nordul Pacificului:

- la Marea Japoniei (cu țărmul de vest al Sahalinului);
- la Marea Ohotsk (cu țărmul estic al Sahalinului și cu insulele Kurile);
- la Marea Bering (cu țărmurile estice ale Peninsulei Ciukotsk și ale Peninsulei Kamceatka).

Enclava Kaliningrad aparținând Federației Ruse are frontiere cu:

- Polonia la sud;
- Lituania la nord și est;
- Marea Baltică

Porturile litoralului rusesc al **Mării Baltice** și Mării Negre au acces mai restrâns la alte mari decât în cazul Oceanului Pacific și Arctic, dar asta nu le scade importanța. Marea Baltică asigură un acces imediat la porturile altor nouă țări și între Rusia continentală și enclava Kaliningrad. Prin strâmtoarele dintre Danemarca și Suedia, Marea Baltică este legată de Marea Nordului și oceanele din nordul și vestul acesteia din urmă.

Marea Neagră oferă posibilitatea accesului imediat la porturile altor cinci țări și, prin strâmtoarele Bosfor și Dardanele și portul Istanbul, asigură legătura cu Marea Mediterană, iar mai departe, prin Canalul Suez și Strâmtoarea Gibraltar

către Oceanele Indian și Atlantic. **Marea Caspică**, cel mai întins lac cu apă sărată, este o mare închisă, fără acces la Oceanul Planetar.

Marea frustrare a Rusiei este că strâmtoarele numite mai sus sunt controlate de alte puteri.

Federația Rusă se întinde pe 11 fuse orare.

Conform statisticilor recente, Rusia are 13 orașe cu peste 1 milion de locuitori: Moscova, Sankt Petersburg, Novosibirsk, Ekaterinburg, Nijni Novgorod, Samara, Omsk, Kazan, Celiabinsk, Rostov-pe-Don, Ufa, Volgograd și Perm.

4. Populația Federației Ruse

Federația Rusă are, potrivit unor date din anul 2017, 144 milioane de locuitori (rangul 8 în lume), cu o densitate pe kilometru pătrat puțin peste 8 locuitori.

Etnicii ruși compun 81% din populația țării. În Federația Rusă trăiesc însă și multe minorități importante. În total, **160 de grupuri etnice** și popoare autohtone diferite trăiesc în interiorul granițelor sale. Aproximativ 73% din populație trăiește în zone urbane, în timp ce 27% trăiește în mediul rural.

După recensământul din 2010 în afară de etnicii ruși (81%) sunt 3,7% tătari, 1,4% ucrainieni, 1,1% bașkiri, 1% ciuvași, 11,8% alte nespecificate.

Începând cu anul 2009 în Rusia are loc o creștere anuală a populației, pe seama creșterii natalității și a reducerii mortalității.

Guvernul pune în aplicare o serie de programe concepute pentru a crește rata natalității și a atrage mai mulți migrați. Alocațiile lunare pentru copii au fost dublate la echivalentul a 55 de dolari, și o plată unică de 9.200 de dolari pentru femeile care au un al doilea copil. Putin declară că în 2025 populația Rusiei ar putea ajunge la 146 de milioane de locuitori.

Cele 160 de grupuri etnice vorbesc 100 de limbi, dintre care 35 de limbi sunt recunoscute oficial în Rusia, în diferite regiuni de către guvernele locale.

Religia: Rușii au practicat creștinismul ortodox începând cu secolul al X-lea. Perioada sovietică a însemnat distrugerea religiei și a bisericilor, astfel că astăzi doar 16-20% dintre ei se mai declară credincioși ortodocși. După religia ortodoxă se plasează islamul și apoi budismul.

Sănătate: Constituția rusă garantează îngrijire sanitară universală. În practică situația nu este așa de roză. În 2014, speranța de viață în Rusia era de 65,29 de ani pentru bărbați și 76,49 de ani pentru femei. Așa s-a ajuns la situația de o medie de 0,859 bărbați pentru fiecare femeie, un dezechilibru mare.

Educație: Rusia are cel mai mare număr de absolvenți de colegiu sau mai mare în termeni de procent de populație din lume, cu 54%.

Federația Rusă are realizări notabile în cultura populară, arhitectură, artele vizuale, muzică și dans, literatură și filozofie, cinema și animație și mass-media, sport și în alte domenii.

5. Economie, resursele minerale și energetice

Rusia are o economie mixtă, cu venituri medii spre ridicate. Este a 12-a economie a lumii după PIB-ul nominal și a șasea după paritatea puterii de cumpărare.

Potrivit unor date din 2013, PIB-ul nominal a fost de 2553 miliarde USD, PIB-ul pe locuitor fiind de 18.800 USD, inflația 6,8%, populația sub limita sărăciei 11,3%, forța de muncă 73.290.000, șomaj 5,8%.

În 2013 Rusia avea rezerve de 515,6 miliarde USD. Se crede că în 2019 această rezervă este mai mare.

Rușilor le place să spună că sub picioarele lor se află tot tabelul lui Mendeleev. În mare parte această afirmație este adevărată, Rusia fiind bogată în minereuri de fier, uraniu și metale rare.

Un atu economic important, cu valoare strategică și militară este oferit de resursele energetice, reprezentate de petrol și gaze naturale.

Situația în 2012 se prezintă astfel:

Petrol:

- producție anuală (2012) = 10.397 milioane barili, ocupând locul 3 în lume după Arabia Saudită și SUA;
- rezerve de petrol = 74.200.000.000 barili, reprezentând 5,33% din rezervele totale ale lumii, ocupând locul 8.

Gaze naturale:

- producția de gaze (2017) = 690,5 miliarde de metri cubi, ocupând locul doi după SUA, iar la exporturi locul 1.
- **rezerve de gaze** = 47,57 tmc (25,0 2%) ocupând locul 1 în lume.

URSS și apoi Federația Rusă au reușit să domine piața gazelor naturale în Europa, aproape toate statele UE fiind dependente de importuri (în primul rând Germania).

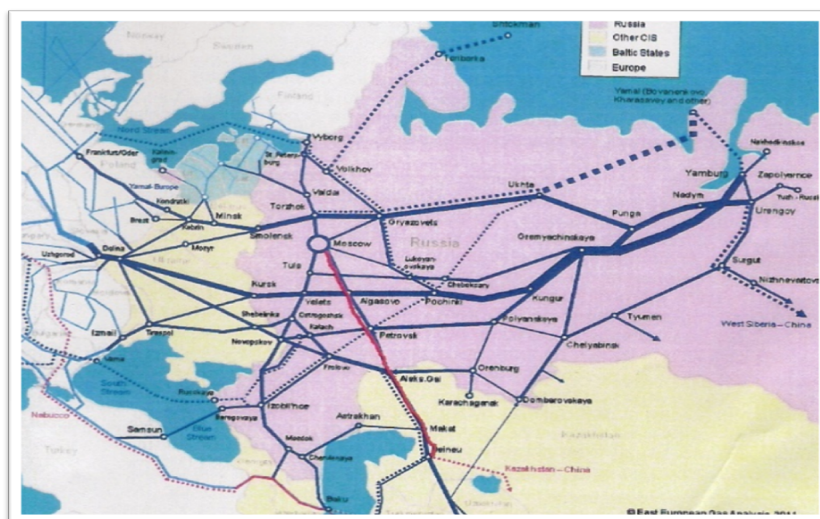

Figura nr. 3. Structura rețelei conductelor de gaze a URSS
 Sursa: East European gas Analysis⁴

Federația Rusă are realizări importante în tehnica spațială, industria auto, comunicații, și, în mod deosebit, în industria de armament, unde este al doilea exportator mondial după SUA.

În ultimii ani armata Federației Ruse beneficiază de o mare cantitate de arme moderne, pentru toate categoriile de forțe armate.

Exporturile Rusiei (515 miliarde USD în 2013) se îndreaptă în mod deosebit spre Țările de Jos 14,6%, Republica Populară Chineză - 6,8%, Germania - 6,8%, Italia - 6,2%, Turcia - 5,2%, Ucraina - 5,2%, Belarus - 4,7%.

Importurile Rusiei au fost în 2013 de 341 miliarde USD, constând din tehnologie occidentală și alimente.

În concluzie, se poate afirma că în pofida sancțiunilor aplicate de SUA și UE, după anexarea Crimeei și agresiunii din Estul Ucrainei, Rusia dispune de o forță economică considerabilă, în principal, pe seama resurselor energetice.

6. Sistemul Politic al Federației Ruse

Potrivit Constituției Rusiei, țara este o federație și o republică semi-prezidențială în care președintele este șeful de stat, prim-ministrul este șeful

⁴ East European gas Analysis, <https://eegas.com/fsu.htm>

guvernului. Structural, Federația Rusă este organizată ca un regim reprezentativ pluripartid, cu guvernul federal compus din trei ramuri:

- **Legislativ bicameral: Adunarea Federală** a Rusiei, formată din 450 deputați ai Dunei de Stat și 170 de membri ai **Consiliului Federației**, adoptă legi federale, declară război, ratifică tratatele, aprobă bugete și pune sub acuzare președintele;

- **Executivul: Președintele** este Comandantul Suprem al Forțelor Armate, are drept de veto asupra proiectelor de acte legislative înainte ca acestea să devină lege, numește **Guvernul Rusiei (Cabinetul)**, numește generalii și ofițerii în funcții înalte. Guvernul administrează și aplică legile și politicile federale;

- **Puterea Judecătorească: Curtea Constituțională**, Curtea Supremă și instanțele federale inferioare, ale căror judecători sunt numiți de către Consiliul Federației, la recomandarea Președintelui, interpretează legea și pot anula legile pe care le consideră neconstituționale.

Președintele este ales prin vot popular pentru un mandat de șase ani (eligibil pentru oricâte mandate, dar dintre care nu pot fi mai mult de două consecutive).

Cabinetul este alcătuit din prim-ministru, viceprim-miniștri, miniștri și alte câteva persoane; toți membrii sunt numiți de președinte la recomandarea prim-ministrului (a cărui numire trebuie aprobată de Duna de Stat).

Deși teoretic este un sistem pluripartid, viața politică a Rusiei este dominată de partidul **Rusia Unită** și sateliții săi, mișcările politice mai serioase fiind reprimare de autorități. Alte partide astfel tolerate sunt Partidul Comunist, gruparea ultranaționalistă **Partidul Liberal Democrat** și **Partidul O Rusie Dreaptă**. În 2013, Rusia a fost clasată pe locul 122 din 167 de țări după **Indicele Democrației** (The Economist).

Relații externe: Federația Rusă este recunoscută în dreptul internațional ca stat succesori al fostei Uniuni Sovietice. Este membru permanent în Consiliul de Securitate al ONU și a altor organizații internaționale.

Rusia are relații diplomatice cu 191 de țări și are 144 de ambasade.

7. Forțele Militare ale Federației Ruse

După dezmembrarea URSS s-au creat la 7 mai 1992 Forțele Armate ale Federației Ruse.

Armata Rusă este organizată în cinci componente principale:

- Forțele Terestre;
- Forțele Aeriene;
- Marina Militară;
- Forțele Aerospațiale de Apărare;
- Forțele de Rachete Strategice.

În 2019 în Armata Federației Ruse sunt 2.100.000 de oameni, din care 1.136.000 de militari, deși în cifrele din surse publice⁵ apar mult mai puțini (1,9 milioane, din care 798.628 militari).

Rusia dispune de cel mai mare stoc de arme nucleare (8.500, locul 1 în lume), a doua flotă de submarine cu rachete balistice și rachete de croazieră, și singura forță de bombardiere strategice activă, în afara Statelor Unite. Forța de tancuri este cea mai mare din lume, aproximativ 22.700 de unități, 50% fiind fabricate în ultimii zece ani.

La toate celelalte categorii de armament dispune de cantități foarte mari, astfel:

- Vehicule blindate - 28.000;
- Tunuri autopropulsate - 6.000;
- Piese de artilerie tractate - 4.700;
- Lansatoare de rachete - 3.800;
- Avioane de luptă - 3.100;
- Elicoptere de atac – 1655;
- Portavioane – 1;
- Fregate – 5;
- Distrugătoare – 15;
- Corvete – 81;
- Submarine – 65;
- Rachete de croazieră cu rază de 2.400 km – 64⁶;

• **Sisteme de Apărare AA S-300 și S-400** instalate, în special, la granițele de vest (Kaliningrad, Sankt Petersburg, Crimeea, granița de vest cu Ucraina, în regiunea Moscova etc.). Numărul acestor sisteme nu este cunoscut încă publicului.

Federația Rusă dispune de o industrie de armament uriașă și complet autohtonă, care produce aproape în totalitate pentru forțele sale armate, dar și exportă masiv, fiind pe locul 2 după SUA. Deține 35% din vânzările mondiale de arme (vinde în 80 de țări).

Bugetul Militar oficial al Rusiei este în 2019 de circa **95 miliarde de dolari** (cifra poate fi mult mai mare având în vedere secretomania proverbială a rușilor), fiind al treilea ca mărime după SUA și China.

Organisme cu atribuțiile de comandă și control al Forțelor Armate ale Federației Ruse:

- Comandantul Suprem: Președintele Federației Ruse (până în 2024 - Vladimir Putin);

⁵ Sursa: globalfirepower.com

⁶ Rusia a încălcat Tratatul INF afirmând că nu deține asemenea arme.

- Consiliul de Securitate al Federației Ruse, prezidat de Președintele Rusiei;
- Ministrul Apărării, Federației Ruse, în prezent Generalul Serghei Șoigu;
- Marele Stat Major, condus în prezent, de agresivul general Valery Gherasimov.

Pe teritoriul Rusiei sunt organizate patru districte militare:

- Vest - cu centrul la Sankt Petersburg;
- Sud - centru la Rostov, pe Don;
- Central - cu comanda la Ecaterinburg;
- Est - cu comanda la Habarovsk.

Ca de obicei, în toată istoria sa, fie ea Imperială, Sovietică sau Rusă, puterea de la Kremlin continuă să-și proiecteze forța în străinătate, având baze și trupe în Ucraina, Abhazia, Osetia de Sud, Transnistria, Siria, Libia, Venezuela, Afganistan, Cuba și poate, disimulat și în alte țări.

În Ucraina, Siria, Libia și Venezuela acționează forțe militare ale GRU (celebrele Speșnaz) disimulate în mercenari ai unor companii private de securitate, așa cum este și Compania Wagner, considerată de mulți analiști ca fiind armata personală a lui Vladimir Putin.

Potrivit declarației președintelui Ucrainei, Petro Poroșenko, făcut la ONU, Rusia dispune în portavionul terestru, Crimeea, de următoarele forțe:

- militari - 32.500;
- sisteme de artilerie – 88;
- lansatoare multiple de rachete – 52;
- 372 blindate;
- 113 avioane de luptă;
- 62 elicoptere de atac;
- 6 nave de război;
- sisteme antiaeriene S-300 și S-400;
- bombardiere strategice Tu-22M3;
- sisteme BUK-M2 și Panțir-S1;
- sisteme de rachete Iskander;
- sistem antirachetă de coastă „Ball” și „Bastion”.
- 6 submarine cu rachete de croazieră Kalibr.

În Donbas:

- 496 de tancuri;
- 938 vehicule blindate;
- 128 lansatoare multiple de rachete;
- 776 sisteme de artilerie.

Ca urmare a acumulării acestor forțe de atac, Șeful Statului Major al Forțelor Aeriene Ucrainiene generalul Viktor Muzhenko, a declarat la data de 6.03.2011 că Rusia pregătește un atac masiv din trei direcții asupra țării sale (din Nord, Est și Sud)⁷.

Această posibilă evoluție este și o amenințare directă, de o gravitate extremă și asupra României.

Rusia este preocupată din 2000 și până astăzi pentru consolidarea dispozitivelor sale militare și de supraveghere la Oceanul Arctic (figura nr. 4).

Figura nr. 4. Dispozitivul militar al Rusiei la Oceanul Arctic

⁷ Evenimentul zilei din 07.03.2019.

Totodată, Rusia dezvoltă și modernizează baze militare în vestul teritoriului său, cu scopul de a amenința și controla țările europene membre UE și/sau Nato (figura nr. 5)⁸.

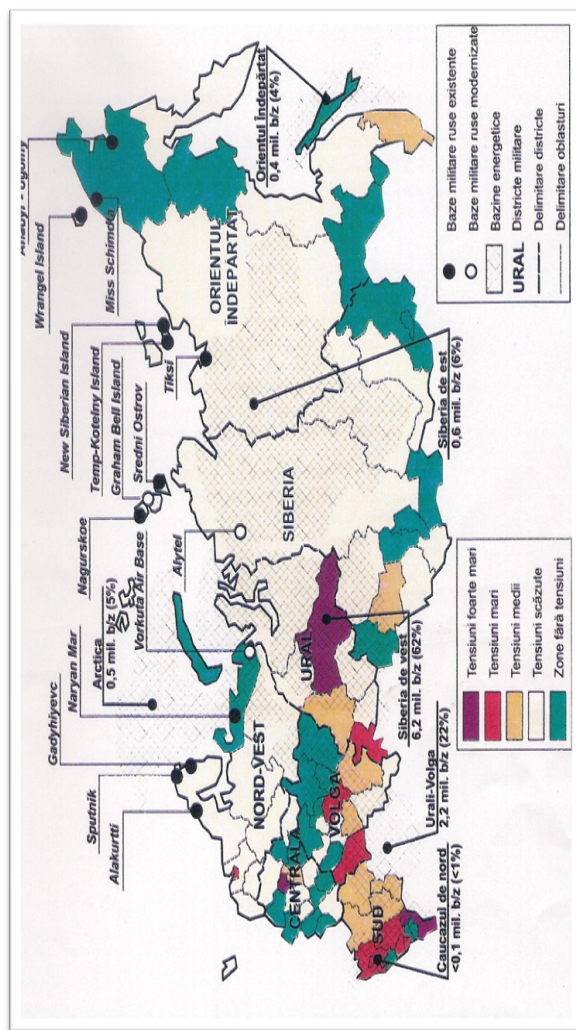

Figura nr. 5. Baze militare ruse existente și baze militare modernizate

⁸ Revista Geopolitica, nr. 73 (1/2018), p. 20.

Pe continentul Antarctica, Rusia dispune de șapte stații de cercetare științifică care au și un rol militar de supraveghere a competitorilor din zonă (figura nr. 6).

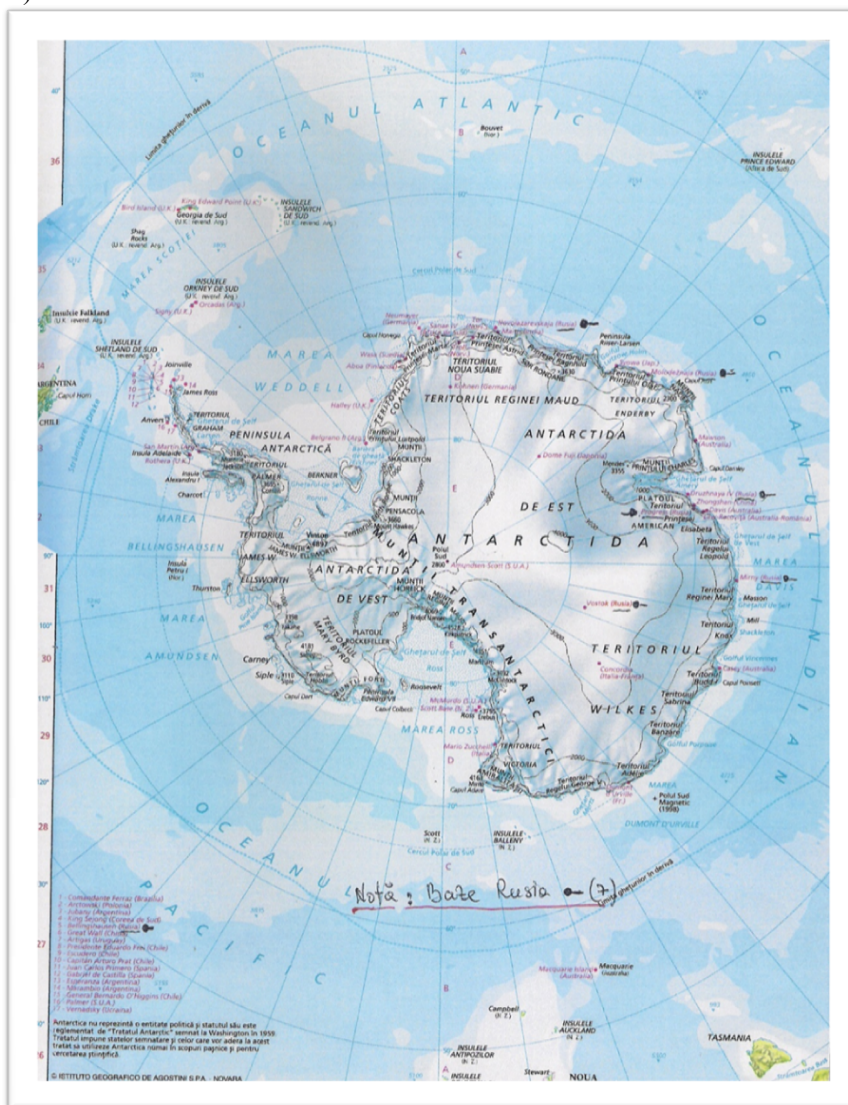

Figura nr. 6. Stații de cercetare științifică având și un rol militar

Din cele prezentate, desigur că în sinteză, se poate desprinde concluzia justă că Federația Rusă dispune de forțe și un dispozitiv militar uriaș, având potențial agresiv, la adresa oricărei țări din lume, prima vizată fiind Europa.

Actuala conducere de la Kremlin continuă, cu hotărâre, politica agresivă a Imperiului Țarist, a URSS și acum a Federației Ruse, cu scopul de a se impune ca lider mondial și de a controla și submina, zi de zi, statele democratice.

8. Acțiuni agresive și destabilizatoare ale Rusiei asupra unor țări vecine, asupra țărilor din UE, precum și împotriva SUA și a altor țări ale lumii

Federația Rusă, după anul 2000, a început un amplu proces de înarmare și de pregătire pentru un război agresiv care poate izbucni oricând.

A dezvoltat și dezvoltă și mijloace complexe de presiune și influențare a țărilor vecine și a altor țări ale lumii (politice, economice, tehnologice, informaționale, cibernetice și militare din categoria numită „războiul hibrid”).

În contextul politic și geostrategic actual este necesar ca să reamintim dosarele complicate ale conflictelor înghețate, prezentate, în detaliu, de prof. univ. dr. Stan Petrescu în Revista Geopolitică nr. 73(1/2018)⁹. Fără a intra în amănunte ne rezumăm la numirea acestora: Rusia-Georgia, Rusia-Ucraina, Rusia-Țările Baltice, Moldova și cazul Transnistriei, Cecenia, Rusia-Armenia-Azerbaidjan, Războiul hibrid al Rusiei în Crimeea.

Aceste conflicte înghețate pot fi oricând activate la ordinul Kremlinului, cu implicarea forțelor sale militare și a acțiunilor mercenarilor din armatele private (de fapt forțe GRU).

După anexarea Crimeei, Rusia și-a intensificat acțiunile de consolidare a puterii sale, în zona Mării Negre, profitând și de jocul dublu al Turciei. Se remarcă o înarmare puternică a peninsulei, precum și o sporire a navelor de luptă dislocate în porturile rusești ale Mării Negre. Pentru detalii cred că se poate consulta articolul „Evoluția balanței de putere în Regiunea Mării Negre”¹⁰.

În concepția actualilor lideri de la Kremlin un obiectiv important îl reprezintă strategiile de blocare și deturnare a evoluției Uniunii Europene și în contextul dat, de subminare și slăbire a țărilor membre.¹¹

Putem reține acțiuni intense de propagandă, dezinformare, generarea de știri false, atacuri cibernetice asupra infrastructurilor economice și financiare ale

⁹ Prof. univ. dr. Stan Petrescu, *Rusia de la conflictele înghețate la război hibrid*, Revista Geopolitică, nr. 73(1/2018), pp. 21-36.

¹⁰ Marius Roșu, *Evoluția balanței de putere în Regiunea Mării Negre*, Revista Geopolitică, nr. 73(1/2018), pp. 37-48.

¹¹ Dr. Mădălina Virginia Antonescu, *Competiția pentru putere în secolul XXI: Forme ale strategiilor posibile ale Rusiei de blocare/deturnare a evoluției UE*, Revista Geopolitică nr. 73(1/2018), pp.49-59.

statelor membre UE și asupra SUA. Este de notorietate publică implicarea Rusiei în alegerile prezidențiale din SUA, în procesul Brexit, dar și în alegerile din Germania, Franța, Italia și din alte țări (inclusiv acțiuni împotriva României).

Conducătorii de la Moscova dezvoltă și aplică, fără nici-o reținere, acțiuni complexe din clasa numită de analiști „Războiul hibrid”, utilizând, fără scrupule, disputele teritoriale, economico-financiare, confesionale și politice dintre unele țări europene, dar și din Orientul Mijlociu¹².

Reține atenția faptul că încercările timide ale NATO și ale unor țări din Europa de Est de a-și apăra teritoriul, în fața unor amenințări sosite zilnic de la Moscova, stârnesc furia nejustificată a conducerii politico-militare a Rusiei.

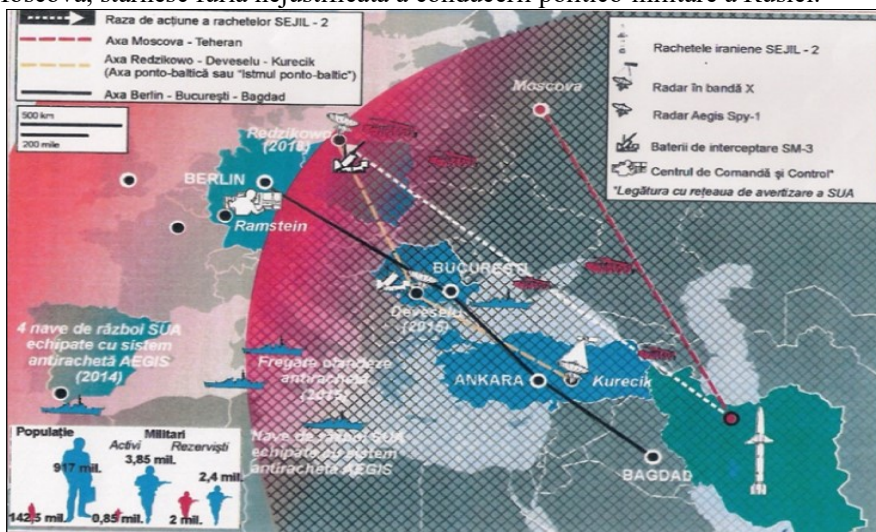

Figura nr. 7. Capabilități anti-rachetă dezvoltate până în anul 2018

Cred că, în acest context, nu putem omite analiza făcută de către generalul de brigadă dr. Gheorghe Văduva, în articolul său „Rusia este Rusia și atât”¹³. În material se face o radiografie corectă, fără patimi partizane, a acțiunilor din ultimii ani ale Imperiului Euro-Asiatic de la răsărit, acțiuni care pot amenința, în orice moment, pacea lumii și desigur și securitatea României.

¹² Dr. Vasile Simileanu, *Războiul hibrid – abordări geopolitice, geostrategice și de geointelligence*, Revista Geopolitica, nr. 73(1/2018), pp. 75-98.

¹³ Gl. Bg. dr. Gheorghe Văduva, *Rusia este Rusia și atât*, Revista Geopolitica, nr. 73 (1/2018), pp. 115-125.

În cursul anului 2018, dar și în primele luni ale anului 2018 au fost emise numeroase avertismente din partea unor lideri politici și analiști politico-militari privind intențiile și acțiunile Rusiei.

Astfel, **Agencia Suedeză pentru cercetare în Apărare**¹⁴, a ajuns la concluzia bazată pe unele argumente greu de contestat, că Rusia se pregătește de un nou război mondial. De ce această concluzie gravă? Pentru că rușii organizează și realizează acțiuni care conduc la această situație:

- Au trecut de la aplicații cu scop ofensiv de la 10.000 de militari în 2017, la 300.000 de militari în 2018;
- Are loc o acțiune de pregătire masivă a rezerviștilor;
- Se produc și se testează numeroase arme noi;
- au încălcat „Tratatul INF” dezvoltând și poziționând 64 de rachete de croazieră SSC-8 (cu focoaase nucleare sau convenționale, cu bătaia de 2.400 km);
- trimiterea de „omuleții verzi” în Siria, Libia, Venezuela și, probabil, în alte țări;
- identificarea propagandei dezinformării, atacurilor cibernetice împotriva țărilor UE și a altor țări.

Secretarul de Stat al SUA, Mike Pompeo a declarat la data de 12.02.2019 în Slovacia: „Președintele rus Vladimir Putin reprezintă o amenințare pentru democrațiile din întreaga lume”¹⁵.

Consilierul Ambasadei SUA în România, David Schlaefel: „Rusia are o strategie de slăbire a României și a legăturilor sale cu Vestul”¹⁶.

Recent generalul american Ben Hodges, fost Comandant al Forțelor Americane din Europa și Șef al Forțelor NATO din Europa a declarat la Praga că Rusia poate să ocupe Odesa și apoi să atace și să ocupe România.¹⁷

Atenționări și avertismente privind agresivitatea Rusiei au fost emise și de unii analiști politico-militari români, prin articole și studii publicate în diferite reviste, prin cărți pe subiecte de geopolitică și geostrategie și prin luări de poziție la diverși vectori media.

Rămâne de văzut cum reacționează NATO, UE și nu în ultimul rând România, la acest val de acțiuni de intimidare și la amenințările directe proferate aproape zilnic de conducerea actuală de la Moscova!?

Informațiile din surse publice arată o timiditate excesivă din partea țărilor democratice membre NATO și/sau UE de a contracara acțiunile Rusiei.

¹⁴ Sursa: Digi24, 11.02.2019.

¹⁵ Surse din media românească (hotnews, evenimentul zilei etc.), 13.02.2019.

¹⁶ Sursa: hotnews, 24.02.2019.

¹⁷ Surse publice, hotnews, evenimentul zilei, martie 2019.

9. Unele concluzii și învățăminte pentru liderii politici și militari din România

Analiști politici și militari din țările membre NATO și/sau UE sunt de acord că în ultimii zece ani lumea a intrat într-o stare periculoasă de agitație, la origine fiind, în primul rând, agresivitatea și acțiunile destabilizatoare ale Federației Ruse (în plan politic, propagandistic, economic, militar, cibernetic etc.) îndreptate, cu determinare, împotriva statelor membre NATO și ale Uniunii Europene.

Desigur că pacea lumii este amenințată și de alți actori statali și nonstatali (Coreea de Nord, Statul Islamic, mișcările resurgente și teroriste din Orientul Mijlociu, Africa și America de Sud), precum și de gravele disfuncții apărute în mediul natural al Planetei Pământ (încălzirea globală, despăduriri masive, exploatarea exagerată a resurselor naturale etc.).

Scurta prezentare din acest material a unor pericole potențiale, inclusiv de ordin militar, pericole care pentru România vin din spațiul estic, are ca scop să aducă, în atenția liderilor politici și militari români, necesitatea unei vigilențe permanente, dublate de o pregătire minuțioasă în ceea ce privește riposta la o eventuală agresiune.

Unele concluzii¹⁸:

- **Armata Română** a suferit mari amputări de efective, desființări de unități militare și distrugereri de armament, fără o analiză politico-militară serioasă, privind riscurile și amenințările din regiunea noastră.

În 1989, în armată au fost 340.000 de militari, iar rezerva era constituită din 820.000 de oameni capabili să servească în caz de criză sau de război.

Acum, în 2019, sunt, pe hârtie, 70.000 de militari, iar în realitate 60.000 (politicul nu dorește completarea efectivelor la pace, din motive necunoscute), iar în poziție de rezerviști sunt numai 80.000 de oameni. Culmea este că unora și aceste efective derizorii (0,30% din populația țării) li se par prea mari.

- **Factorul politic** (Președinte, Parlament, Guvern, Ministrul Apărării), precum și cel militar reprezentat de **Statul Major al Apărării** au tratat cu dezinteres și cu mare superficialitate problemele reale ale Armatei (efective, pregătire, sisteme de arme, condiții de viață etc.). Au fost perioade lungi în care nimeni nu a vorbit de apărare și, în consecință, nu s-au făcut nici un fel de eforturi rezonabile și necesare pentru a îndrepta lucrurile.

¹⁸ Gl.lt. (r) dr. Constantin Mincu, *Îngrijorări actuale justificate pentru elita politică și militară a României*, Revista de Științe Militare”, nr. 1/2019.

• **Bugetele Apărării** au fost pe hârtie între 0,4% din PIB (Guvernul Văcăroiu) și 2% din PIB pentru anii 2017 și 2018. În realitate bugetul alocat concret nu a depășit 0,9%-1,1% din PIB, fără ca cineva să pară deranjat (CSAT, Parlament, Guvern, Ministerul Apărării etc.).

• **Ca urmare**, programele principale de înzestrare au fost anulate în 2017 și 2018 sau trimise într-un viitor incert. Nimeni nu răspunde pentru aceste fapte antinaționale.

• **Baza industrială autohtonă pentru Apărare** a fost distrusă planificat, cu bună știință și rea credință, rămânând mici insule și entități de producție marginale, dar și aceste resturi sunt lăsate să moară încet și sigur.

• **Așa-zisa reformă continuă a Armatei**, s-a rezumat la o singură dimensiune-distrugerea multor unități militare (unele la presiunea rechinilor imobiliari care au preluat, cu sprijin politic, terenurile cedate) și reducerea masivă a efectivelor.

• **Nu au intrat în dotare** sisteme și echipamente de luptă noi, decât marginal și fără efecte serioase în întărirea Apărării.

• **Militarii activi și în rezervă** sunt atacați și insultați zilnic de către unii politicieni. Startul a fost dat în 2010 și continuă și astăzi.

• **În funcțiile militare de vârf din Armată** (dar și din alte instituții ale statului) se promovează, din ce în ce mai agresiv, persoane obediente și cu sprijin politic, în locul profesioniștilor și acelor care mai cred în patriotism și valori morale.

• **Se repetă obsesiv**, încă din 2002, că nu mai avem nevoie de cine știe ce armată, că ne apără NATO. **În condițiile actuale, această idee este o mare prostie.** NATO ne va apăra dacă vom fi capabili să ne apărăm și singuri, măcar o săptămână. Declarațiile recente ale președintelui SUA Donald Trump și a altor oficiali civili și militari din Administrația Americană, ar trebui să ne trezească la realitate. Până acum nu sunt semne pozitive!?

• **Sistemele de arme și echipamente** mai vechi sau mai noi sunt lipsite de lucrările normale de mentenanță și reparații, apropiindu-se rapid de colaps. Motivul invocat - nu sunt bani.

• **Prevederile principale din „Strategia Națională de Apărare a Țării”** nu sunt urmărite sistematic, cu pixul în mână, pentru a se vedea ce s-a realizat și ce nu (și cine sunt responsabilii politici și militari care consideră documentul o simplă hârtie).

• **„Ghidul Strategiei de Apărare a Țării”** pentru perioada 2015-2019 a rămas un document teoretic, un eseu, fără nicio relevanță practică.

• **Planurile de înzestrare multianuale** sunt un mit, o legendă și nu au funcționat niciodată. Fiecare Guvern și fiecare ministru al apărării schimbă tot și o ia de la zero. Ori se știe că un sistem complex de arme sau echipamente nu se poate realiza într-un singur an. Pentru unele sunt necesari 10-15 ani, cu alocări bugetare ritmice, la nivelul solicitat de planuri și proiecte. Nimeni nu vrea să înțeleagă această realitate simplă, aplicabilă în oricare armată serioasă.

• **Armata Română** stă cât se poate de prost la capitole importante pentru capacitatea de descurajare și de ripostă, de exemplu: avioane de luptă noi multirol, elicoptere de atac, mijloace antitanc, tancuri și transportatoare blindate cu capacități sporite de lovire și supraviețuire în luptă. Echiparea luptătorului este însă învechită și departe de standardele moderne.

Ar fi loc și de unele sugestii și propuneri:

• **Cei responsabili din CSAT, Parlament, Guvern, Ministerul Apărării Naționale și Statul Major al Apărării** să-și revadă legile de funcționare și responsabilitățile din fișa postului și să acționeze în consecință.

• **Comisiile de Apărare de la Senat și Camera Deputaților** să nu mai mimeze lucrul, trebuie să se apuce serios de planuri și analize pentru că material au din belșug.

• **Generalii și coloneii** din fruntea Armatei să lase deoparte timiditatea și obediența în fața liderilor politici vremelnici și să ia poziție mai hotărâtă în problemele vitale ale apărării țării. Consider că timpul nu mai are răbdare.

• **Șeful Statului Major al Apărării** (oricare ar fi el) să pregătească și să facă o prezentare detaliată și cinstită privind „**starea reală a Armatei**”, în fața Parlamentului. Dacă liderii actuali ai celor două camere refuză (așa cum este de așteptat) raportul poate fi prezentat public, cu asumarea răspunderii privind consecințele instituționale și personale.

În concluzie, constatăm pe date și informații din diferite surse, că unii din vecinii noștri nu dorm, pregătindu-se intens din punct de vedere militar și nu numai, pentru eventuale acțiuni agresive.

România și Armata Română par adormite în proiect, bătând cu determinare pasul pe loc, sau chiar dând înapoi. Nimic nu se leagă, nimic nu se construiește, totul se rezumă la un jenant zgomot politicianist. Nu așa se poate apăra o țară aflată într-o regiune periculoasă.

Cine are puterea să înțeleagă gravitatea situației și să miște lucrurile din loc!?

BIBLIOGRAFIE

- *** *Ghidul Strategiei Naționale de Apărare a Țării pentru perioada 2015-2019*, Hotărârea CSAT, nr. 128, din 10.12.2015.
- *** *Strategia Națională de Apărare a Țării* (09 iunie 2015); Hotărârea nr. 33 a Parlamentului, din 23 iunie 2015, Monitorul Oficial, partea I, nr. 450, 23.06.2015;
- Documente din surse publice și de pe site-urile Președinției, Guvernului, parlamentului, Ministerului Apărării Naționale și a altor instituții din țară și din străinătate.
- Documente și declarații din surse publice prezentate pe internet;
- Revista de Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România, din anii 2015-2018;
- Revistele Geopolitica nr. 73(1)/2018 și Nr. 74(2)/2018, www.geopolitic.ro
- Rusia, wikipedia, Enciclopedie liberă
- ANTONESCU M.V., *Competiția pentru putere în secolul XXI: Forme ale strategiilor posibile ale Rusiei de blocare/deturnare a evoluției UE*, Revista Geopolitica nr. 73(1/2018).
- CHIFU I., blogs/iulian.chifu1/19septembrie2017;
- COATS D., Directorul US National Intelligence, prezentare la Summitul Cibernetic, Septembrie 2017;
- COWELL S.A., *Moartea unui spion, povestea lui Alexandr Litvinenko*, Editura Litera International, București, 2009;
- GOȘU A., Interviu, site-ul: www.Hotnews.ro, 06.11.2017;
- MANOLEA A., *Modalități de creștere a rezilienței la amenințările hibride. Războiul transpersonal (Transcendent Warfare)*, componentă a Războiului Hibrid.
- MINCU C., *Federația Rusă și restul lumii*, Revista de Științe Militare, Nr. 3/2017;
- MINCU C., *Uniunea Europeană – Evoluții posibile în următorii zece ani*, Revista de Științe Militare a Academiei Oamenilor de Știință din România, Nr. 3/2016.
- MINCU C., *Îngrijorări actuale justificate pentru elita politică și militară a României*, Revista de Științe Militare”, nr. 1/2019.
- ONIȘOR C-tin., *Federația Rusă promotoare de noi practici în războiul modern*.
- PETRESCU S., *Rusia de la conflictele înghețate la război hibrid*, Revista Geopolitica, nr. 73(1/2018).
- SIMILEANU V., *Războiul hibrid – abordări geopolitice, geostrategice și de geointelligence*, Revista Geopolitica, nr. 73(1/2018).

- ROȘU M., Evoluția balanței de putere în Regiunea Mării Negre, Revista Geopolitica, nr. 73(1/2018);
- SOLONIN M., *Butoiul și cercurile*, Editura Polirom, București, 2012;
- SUVOROV V., *Spărgătorul de gheață*, Editura Polirom, București, 2010 și *Ziua M*, Editura Polirom, București, 2011;
- VĂDUVA G., Rusia este Rusia și atât, Revista Geopolitica, nr. 73 (1/2018).
<http://moscova.mae.ro/node/792>
http://wikipedia.org/wiki/Geografia_Rusiei
<http://wikipedia.org/wiki/Economia-Rusiei>
<https://www.hotnews.ro/stiri-esential-22993782-avertismentul-consilierului-ambasadei-sua-suntem-ingrijorati-rusia-are-strategie-slabire-romaniei-legaturilor-sale-vestul.htm>
<http://www.globalfirepower.com>
- HotNews.ro, Interviu Vlad Barza luat specialistului din Industria antivirus americană John McAfee, 23 Februarie 2017.
<http://adevarul.ro/international/rusia/zapad-2017;>
<https://eegas.com/fsu.htm>
- Sursa: Digi 24, 11.02.2019, Apariția Suedeză pentru Cercetare și Apărare – Studiu.

